

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Allmänna avdelningen
Enhet 12

DOM
2014-02-05
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
26290-13

1

SÖKANDE

ThyssenKrupp Marine Systems AB, 556205-5623
205 55 Malmö

Ombud: Jur.kand. Lina Andersson
Ombud: Advokat Mikael Karlsson
Moll Wendén Advokatbyrå AB
Stortorget 8
211 34 Malmö

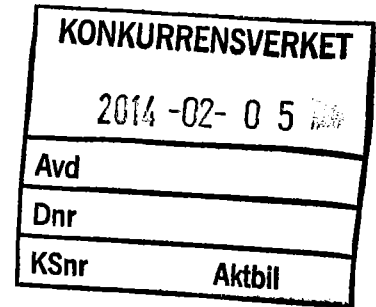
MOTPARTER

Försvarets materielverk
115 88 Stockholm

Stockholms Reparationsvarv AB
Beckholmen
115 21 Stockholm

SAKEN

Upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, LUF5

DOMSLUT

Förvaltningsrätten beslutar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse skett.

Dok.Id 446307

Postadress
115 76 Stockholm

Besöksadress
Tegeluddsvägen 1

Telefon
08-561 680 00

E-post:
forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax
08-561 680 01

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Försvarets materielverk (FMV) genomför en upphandling av ett ramavtal för materialunderhåll och tekniskt systemstöd för ubåtsräddningsfartyget HMS Belos, dnr 373706-AI855547. Av tilldelningsbeslut daterat den 24 oktober 2013 framgår att FMV beslutat att teckna avtal med Stockholms Reparationsvarv AB (SRV) med motiveringen att SRV uppfyller samtliga skall-krav och erbjuder, i enlighet med de krav och kriterier som stipulerats i anbudsinfordran, det lägsta priset.

ThyssenKrupp Marine Systems AB (**Thyssen**) ansöker om överprövning enligt LUFSS och yrkar att förvaltningsrätten ska förordna om rättelse, på så sätt att anbudsutvärderingen görs om varvid anbudet från SRV ska förkastas. Som grund anförs bl.a följande. Genom att vinnande bolag inte utesluts från upphandlingen har Thyssen som annars skulle ha tilldelats uppdraget, lidit skada. I punkten 10.5 i förfrågningsunderlaget ställs krav på att anbudsgivaren eller produktionsstället skall vara certifierade i enlighet med ISO 9001 eller alternativt på annat sätt genom relevant dokumentation visa att motsvarande krav på ledningssystem för kvalitet uppfylls. Vidare ska leverantören vid avtalets ingång ha rutiner för identifiering och efterlevnad av gällande miljölagstiftning i enlighet med ISO 14001 eller motsvarande, alternativt kan leverantören redovisa annan dokumentation som styrker detta krav. SRV saknar såväl den efterfrågade certifieringen som annan motsvarande certifiering. Vidare ifrågasätts om SRV uppfyllt skall-kravet under punkten 10.4 avseende redovisade referensuppdrag utvisande erfarenhet att genomföra materielunderhåll på fartyg i stål eller erfarenhet av översyn på fartyg av motsvarande storlek och komplexitet som HMS Belos.

Vidare anförs att FMV sekretessbelagt delar av SRV:s anbud varför man inte kan granska vilka referensuppdrag som ska visa att ska-kravet under

punkten 10.4 är uppfyllt. Upphandlingen brister därmed i transparens och likabehandling.

FMV bestrider bifall till ansökan och anför i huvudsak följande. Ostridigt är att SRV när anbudet utvärderades inte innehade ISO certifieringarna ISO 9001 och ISO 14001. SRV har i sitt anbud uttryckligen angett att bolagets ledningssystem beträffande kvalitetsdelen baseras på ISO 9001 och att bolaget för närvarande genomgår en extern certifieringsprocess som beräknas vara klar under år 2013. Vidare anges att ledningssystemet för kvalitet är uppbyggt enligt de krav som ställs i avsnitt 4 – 8 i standarden. Genom att SRV i sitt anbud har intygat att man uppfyller samtliga krav bortsett från avsnitt 7.3 som ställs i ISO 9001, har SRV på annat sätt genom relevant dokumentation visat att motsvarande krav på ledningssystem varit uppfyllda vid utvärderingen. Av ISO 9001 framgår att kraven i standarden kan anses vara uppfyllda trots uteslutning av vissa krav om dessa uteslutningar är begränsade till krav inom avsnitt 7 och de inte påverkar organisationens förmåga eller ansvar att tillhandahålla en produkt som uppfyller kundkrav och tillämpliga författningskrav. Avsnitt 7.3 handlar om konstruktion och utveckling av produkter och är därmed irrelevant i den nu aktuella upphandlingen. På samma sätt har SRV i sitt anbud angett att bolagets ledningssystem för miljö är uppbyggt enligt ISO 14001. På samma sida hänvisas tydligt till relevanta avsnitt i standarden. Det saknas anledning att misstro SRV:s uppgifter.

SRV har fått tillfälle att yttra sig och anför bl.a. följande. SRV bekräftar att SRV:s ledningssystem innehåller komplett dokumentation som utarbetats med och står i överensstämmelse med kraven på ledningssystem enligt ISO 9001 och 14001. Till styrkande av detta har SRV ingett ett intyg utfärdat av seniorkonsult Eva Lindqvist vid Ragnsells miljökonsult samt ett e-postmeddelande från Sales & Marketing Manager Nordic LRQA Joakim Blomster uppger att LRQA Sverige AB har ingått kontrakt med SRV vad

gäller certifiering av verksamheten enligt ISO 9001 samt ISO 14001. Nuvarande status är att steg 1 av 2 i certifieringsprocess har avklarats, vilken har resulterat i rekommendation för nästa steg i processen baserat på tillfredställande resultat. Steg 2 revision som är den slutliga obligatoriska certifieringsrevisionen är bokad till 27 – 29 januari 2014. Vid ett positivt resultat även från denna revision kommer ett certifikat mot ovan nämnda standarder att utfärdas. Vidare anför SRV att det inte räcker med att bara vara ISO-certifierad, utan att man i praktiken ska tillämpa det, vilket SRV gör. SRV tilldelades den 5 mars 2013 uppdrag omfattande totalt 15 fartyg. Denna upphandling innehåller samma skall-krav för ledningssystem som nu. SRV har 18 års erfarenhet av arbete med örlogsfartyg och marinens krav. SRV har dockat och utfört arbeten på alla de större örlogsfartygen såsom ex vis HMS Visborg, HMS Karlskrona och HMS Belos, de tre största örlogsfartygen i Sverige. Uppdragen har utförts enligt den svenska marinens krav på storlek, kapacitet, komplexitet och stålmaterial. SRV har levererat efterfrågad kvalitet i rätt tid. SRV uppfattar att Marinen och FMV varit nöjda med SRV som leverantör och den långa kundrelationen har kvalificerat SRV i upphandlingen.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

I 1 kap. 11 § LUFS anges att upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar skall vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I 16 kap. 6 § LUFS anges att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 11 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller

kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

I 12 kap. 17 § LUFSS anges att om en upphandlande myndighet eller enhet kräver att leverantören visar upp ett intyg utfärdat av ett oberoende ackrediterat organ om att leverantören iakttar vissa kvalitetsstyrningsstandarder, ska myndigheten eller enheten hänvisa till sådana kvalitetsstyrningssystem som bygger på relevanta europeiska standarder på området och som är certifierade av oberoende ackrediterade organ vilka uppfyller europeiska standarder för ackreditering och certifiering.

Myndigheten eller enheten ska godkänna likvärdiga intyg från oberoende ackrediterade organ som är etablerade inom EES. Den ska även godta andra bevis på likvärdiga kvalitetsstyrningssystem som lämnas av leverantörer.

I 12 kap. 18 § LUFSS anges att om en upphandlande myndighet eller enhet i de fall som avses i 11 § andra stycket 7 kräver att få tillgång till ett av ett oberoende organ upprättat certifikat som intygar att leverantören uppfyller vissa miljöledningsstandarder, ska myndigheten eller enheten hänvisa till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1221/2009 av den 25 november 2009 om frivilligt deltagande för organisationer i gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning (Emas) och om upphävande av förordning (EG) nr 761/2001 och kommissionens beslut 2001/681 och 2006/193/EG eller till miljöledningsstandarder som bygger på relevanta europeiska eller internationella standarder. Miljöledningsstandarderna ska vara certifierade av organ som uppfyller unionslagstiftningen eller internationella standarder för certifiering. Myndigheten eller enheten ska godta likvärdiga intyg från andra organ som är etablerade inom EES. Den ska även godta andra bevis på likvärdiga miljöledningsåtgärder som lämnas av leverantörer.

Förfrågningsunderlaget

I förfrågningsunderlaget anges under punkten 10.5 Ledningssystem för kvalitet och miljö samt bevis därom: Anbudsgivaren eller, i fall produktionen utförs av annan, produktionsstället skall vara certifierad i enlighet med ISO 9001 eller alternativt på annat sätt genom relevant dokumentation visa att motsvarande krav på ledningssystem för kvalitet uppfylls. För att säkerställa att enbart produkter som uppfyller gällande miljölagstiftning samt ställda miljökrav levereras ska leverantören vid avtalets ingång ha rutiner för identifiering och efterlevnad av gällande miljölagstiftning i enlighet med ISO 14001 eller motsvarande, alternativt kan leverantören redovisa annan dokumentation som styrker detta krav. FMV skall, när FMV så begär beredas tillfälle att hos anbudsgivaren revidera dennes ledningssystem för kvalitet och miljö i sin helhet, processer och/eller produkter. FMV skall ges möjlighet att ta del av resultat från anbudsgivarens egna interna kvalitets- och miljörevisioner.

Under punkten 10.4 anges krav på anbudsgivarens tekniska och yrkesmässiga kapacitet. Där tas bl.a. upp krav på att anbudsgivaren ska bevisa sin tekniska och yrkesmässiga kapacitet genom att redovisa tre genomförda översyner eller materielunderhåll på fartyg med motsvarande storlek och komplexitet som HMS Belos inom de senaste fem åren. Vidare ska fysiska personer inom olika personalkategorier anges med kontaktuppgifter samt en förteckning över anläggningar och produktionsställen som anbudsgivaren har tillgång till under genomförandet av det aktuella ramavtalet.

Förvaltningsrättens bedömning

Det finns inget krav i LUFSS eller i unionsrätten på att leverantörer ska ha kvalitetsledningssystem eller miljöledningsstandarder. I 12 kap 17 och 18 §§ LUFSS regleras endast situationen när den upphandlande myndigheten själv valt att kräva att leverantören visar upp ett intyg utfärdat av ett obero-

ende ackrediterat organ om att leverantören iakttar vissa kvalitetsstyrningsstandarder eller miljöledningsstandarder. För att en leverantör ska vara skyldig att komplettera anbudet med olika bevis och intyg utvisande att det som leverantören uppgett är korrekt ska detta framgå av förfrågningsunderlaget. I förfrågningsunderlaget under punkt 10.5 framgår att FMV har valt att ställa specifika krav på leverantörerna angående deras kvalitets- och miljöledningssystem. Förvaltningsrätten uppfattar förfrågningsunderlaget så att om en leverantör helt saknar certifiering dvs. saknar den efterfrågade certifieringen och inte heller besitter motsvarande intyg, ska denne genom relevant dokumentation visa att motsvarande krav på ledningssystem för kvalitet uppfylls. För att visa detta måste någon form av dokumentation innehållande någon form av beskrivning av det faktiska kvalitetsledningssystemet inges med anbudet. Samma förhållanden gäller ledningssystem för miljö förutom att förfrågningsunderlaget där är något annorlunda utformat genom att leverantören som alternativ kan redovisa annan dokumentation som styrker detta krav. Tidpunkten för när redovisningen ska ske avseende miljöledningssystem är dock inte knuten till anbudet utan till tiden för när avtal tecknas vilket innebär att Thyssen inte visat att upphandlingen brister med avseende på kraven för miljöledningssystem.

Ostridigt i målet är att SRV inte är certifierat i enlighet med ISO 9001. I enlighet med punkten 10.5 i förfrågningsunderlaget har SRV därmed att genom relevant dokumentation visa att motsvarande krav på ledningssystem för kvalitet uppfylls. Sådan dokumentation som skulle kunna anses visa att SRV vid tiden för anbudstidens utgång hade efterfrågade ledningssystem för kvalitet har inte visats ingå i anbudet. Genom att SRV:s anbud har utvärderats har FMV brutit mot reglerna om likabehandling i 1 kap. 11 § LUFSS. Det är oemotsagt i målet att Thyssen om SRV:s anbud förkastats skulle ha vunnit upphandlingen. Thyssen har därmed lidit skada.

Med anledning av vad Thyssen anfört om punkten 10.4 i förfrågningsunderlaget gör förvaltningsrätten följande överväganden. Förvaltningsrätten finner inte skäl ifrågasätta vare sig FMV:s bedömning att SRV lämnat referensuppdrag i efterfrågad omfattning eller att SRV har den kapacitet som efterfrågas. Det förhållandet att delar av upphandlingar som sker enligt LUFSS måste sekretessbeläggas är en följd av verksamhetens natur och kan inte i sig anses utgöra ett brott mot reglerna i 1 kap. 11 § LUFSS. Vad Thyssen anfört i denna del föranleder ingen åtgärd.

Den i det föregående konstaterade bristen ifråga om dokumentation av kraven på ledningssystem (domen sid 7) kan avhjälpas genom att en ny kvalificeringsprövning görs, vid vilken de ska-krav som anges i förfrågningsunderlaget ska tillämpas på sätt som där beskrivs. Det är därför i detta fall tillräckligt att besluta om rättelse. Det ankommer på FMV att rätta upphandlingen i enlighet med vad som nu har sagts.

Ansökan ska därför bifallas genom att förvaltningsrätten beslutar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1A LOU)

Madeleine Benndorf
rådman

Föredragande har varit Peter Collert.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.